

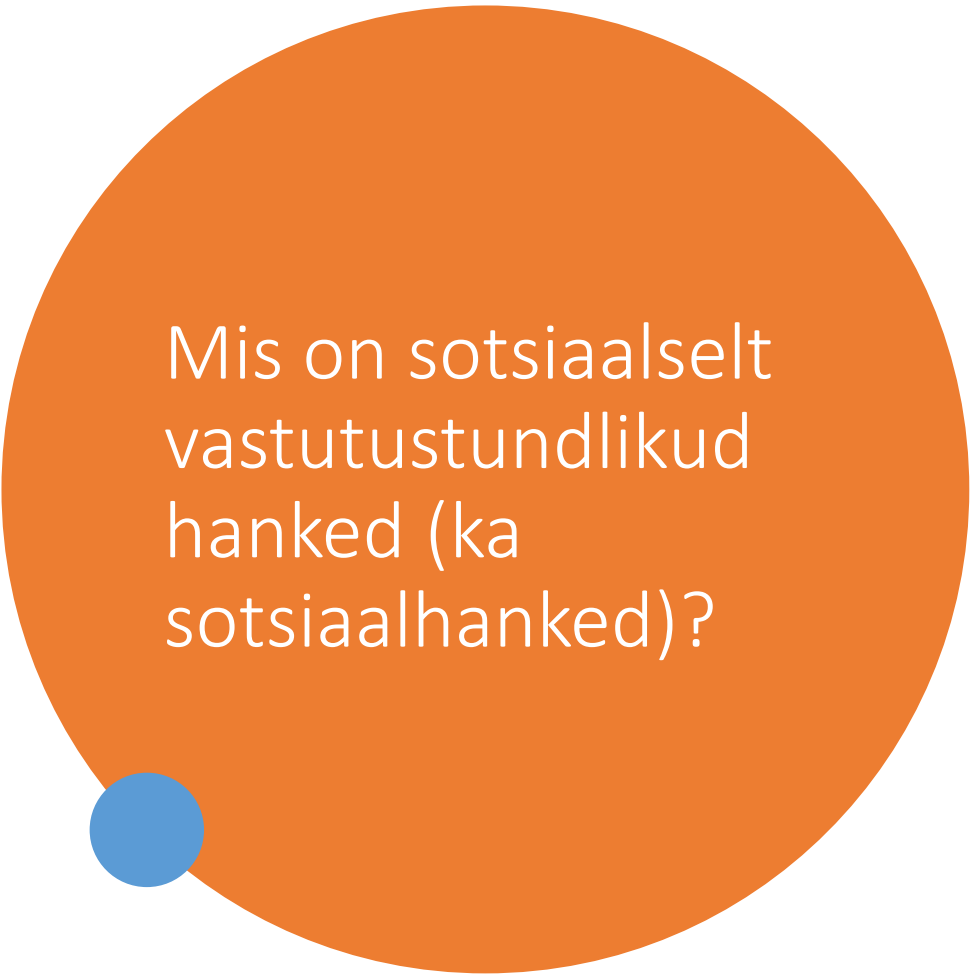
RAHANDUSMINISTEERIUM

Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete töötuba

09.05.2025

Töötoa ajakava

- 9.30 – 10.15 **Sissejuhatus ja ülevaade valdkonnast:**
Avasõnad, Estella Põllu, RAM riigihangete valdkonna juht
Sissevaade töö- ja võrdsuspoliitika teemadesse, Ulla Saar, MKM töö- ja võrdsuspoliitika asekanstler
Sissevaade sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete teemasse, Estella Põllu ja Maarika Tork, RAM riigihangete valdkond
- 10.15 – 10.45 **Hankijate praktikate jagamine** (RTK, Töötukassa)
- 10.45 – 11.00 **Paus**
- 11.00 – 11.30 **Hankijate praktikate jagamine** (Tallinna Strateegiakeskus, EIS).
- 11.30 – 12.15 **Arutelu ja kokkuvõte**

Mis on sotsiaalselt vastutustundlikud hanked (ka sotsiaalhanked)?

Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete **eesmärk on saavutada riigihankelepingutega positiivseid sotsiaalseid tulemusi.**

Allikas: Sotsiaalne ostmine. Juhend sotsiaalsete kaalutluste arvestamiseks riigihankes. Euroopa Komisjon. 2021. https://fin.ee/sites/default/files/documents/2024-12/C_2021_3573_F1_OTHER_AUTONOMOUS_ACT_ET_V3_P1_1156678%20%282%29.PDF

EL eesmärk
sotsiaalvaldkonnas
on edendada
sotsiaalset heaolu
ning parandada
Euroopa kodanike
elu- ja
töötingimusi

Riigihanked aitavad neid eesmärke saavutada, kui tagatakse, et tarnijad:

- **täidavad sotsiaal- ja tööõiguse valdkonnas kehtivaid kohustusi**, mis on kehtestatud liidu õiguse, liikmesriigi õiguse või kollektiivlepingutega;
- **järgivad ILO põhikonventsioone** (inimväärne töö);
- **järgivad naiste ja meeste võrdse kohtlemise põhimõtet**, sealhulgas võrdse või võrdväärse töö eest võrdse tasu maksmise põhimõtet, ning soolise võrdõiguslikkuse edendamist;
- **järgivad töötervishoidu ja tööohutust käsitlevaid õigusakte** ning
- **võitlevad** näiteks sool, vanusel, puudel, rassil või etnilisel päritolul, usutunnistusel, veendumustel või seksuaalsel sättumusel põhineva **diskrimineerimisega ning loovad võrdseid võimalusi**.

Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete määratlemine

Töö- ja võrdsuspoliitika

Ulla Saar, MKM töö- ja võrduspoliitika asekantsler

Mai 2025

Eesti Heaolu arengukava 2023-2030 eesmärgid

Eesti on riik, kus inimesed on hoitud,
ebavõrdsus ja vaesus väheneb ning
toetatud on kõikide pikk ja kvaliteetne
tööelu

Lapsed ja pere

Eesti on hea paik pere loomiseks ja laste
kasvatamiseks ning Eesti lapsed on
õnnelikud, kasvades hoolivas,
kaasavas, turvalises ja arendavas
keskkonnas

Tööturg ja tööelu

Tööjõu nõudluse ja pakkumise vastavus
tagab tööhõive kõrge taseme ning
kvaliteetsed töötingimused toetavad
pikaajalist tööelus osalemist

Vanemaealised

Vanemaealised on ühiskonnas
sotsiaalselt kaasatud, neile on tagatud
võrdsed võimalused ning nad on
majanduslikult hästi toimetulevad

Sotsiaalhoolekanne

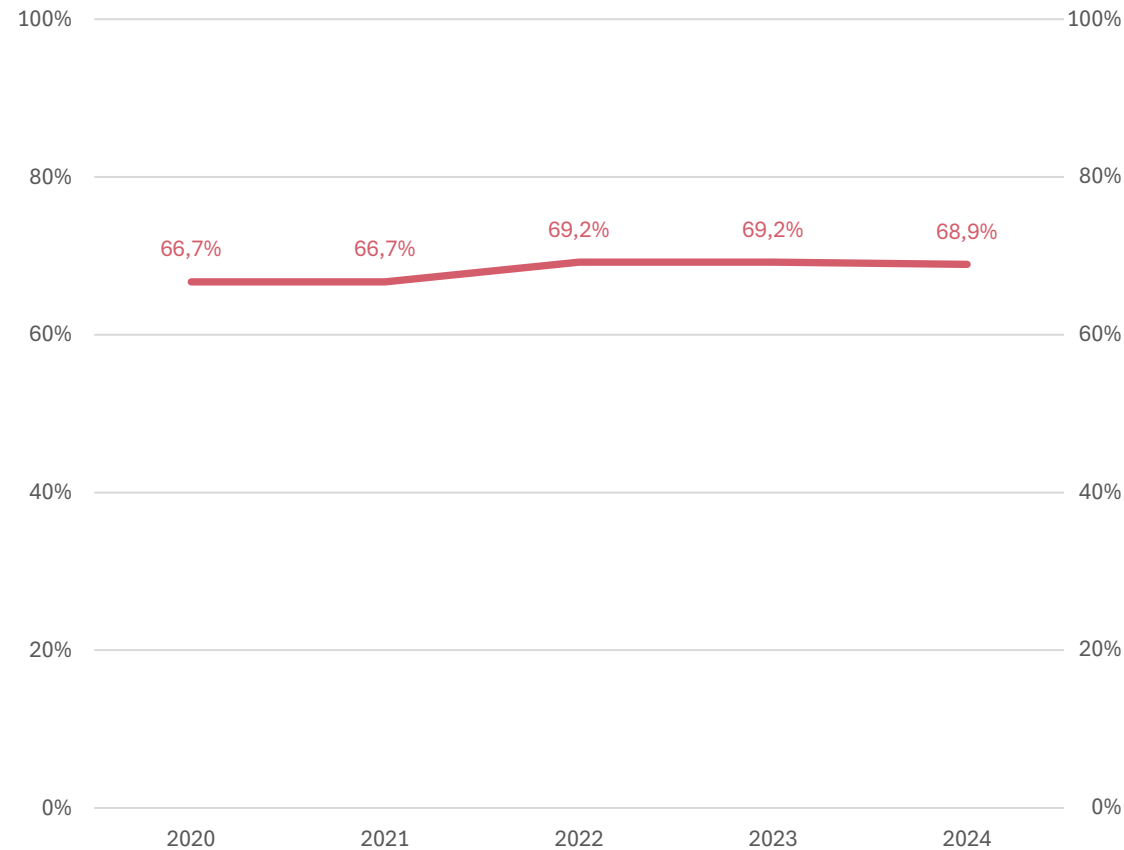
Eesti sotsiaalhoolekande korraldus
toetab inimeste heaolu ja sotsiaalse
turvatunde kasvu

Sooline võrdõiguslikkus ja võrdne kohtlemine

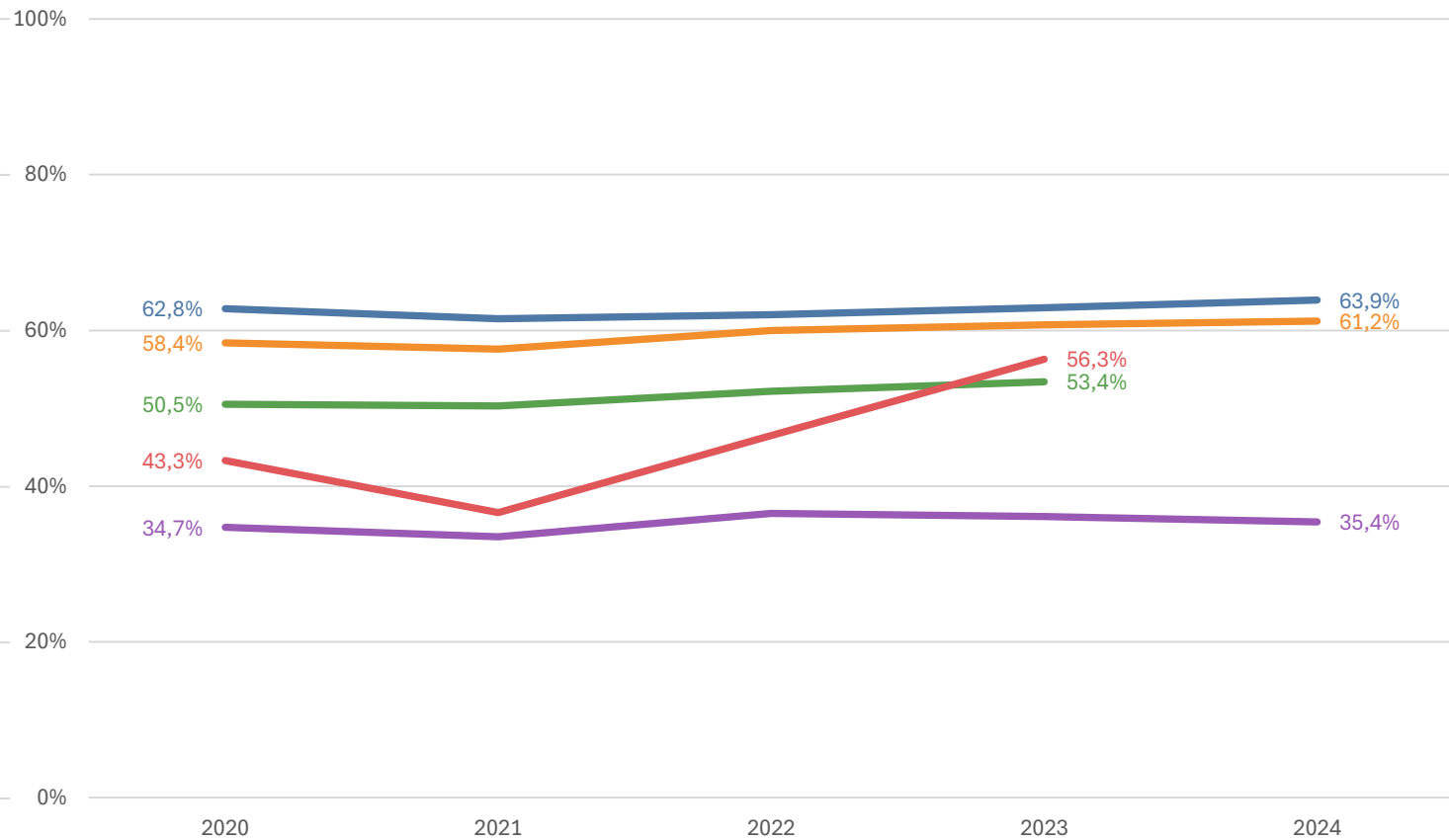
Eestis on naistel ja meestel kõigis
ühiskonnaelu valdkondades võrdsed
õigused, kohustused, võimalused ja
vastutus ning vähemusrühmadele on
tagatud võrdsed võimalused
eneseteostuseks ja ühiskonnaelus
osalemiseks

Haavatavate sihtrühmade tööhõive

Tööhõive 15-74 aastased, kokku

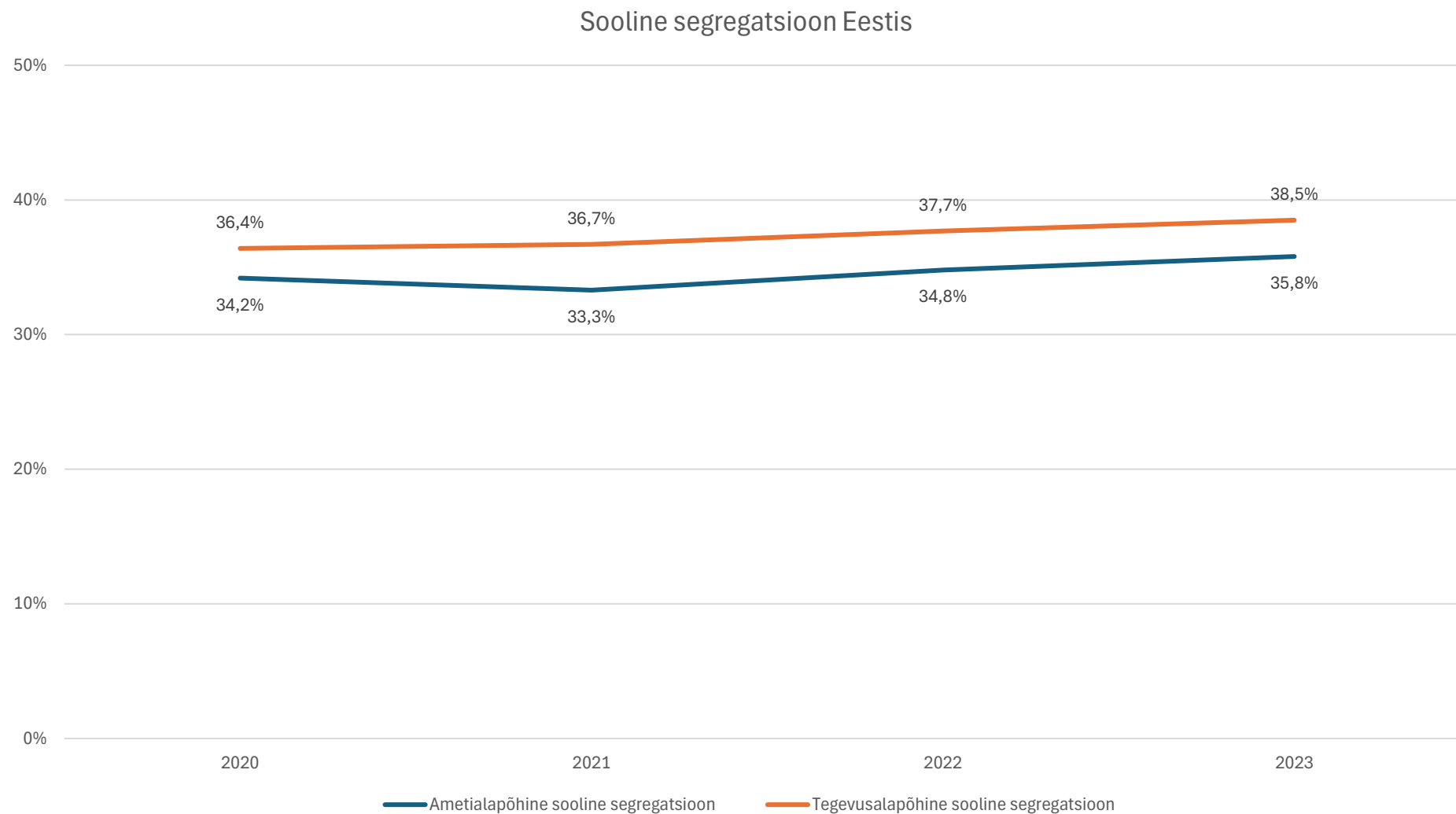
Haavatavate sihtrühmade tööhõive

- Vähenenud töövõimega inimesed 15-74, kokku
- Immigrantrahvastiku tööhõivemäär 15-74, kokku
- 15-24 aastased, kokku
- Töövõimekaoga inimesed 15-74, kokku
- 50-74 aastased, kokku

Tööturu sooline segregatsioon

Palgalõhe – 13.2%

Ligipääsetavus- kõigile inimestele võrdsete võimaluste loomine ühiskonnaelus osalemiseks, sõltumata erivajadustest, vanusest või muudest asjaoludest

Turismiettevõtete ligipääsetavuse küsitlusest selgus, et:

Ligipääsetavust peetakse pigem oluliseks, kuid suur osa ettevõtetest pole praktilisi samme veel võtnud

Raha puudumine

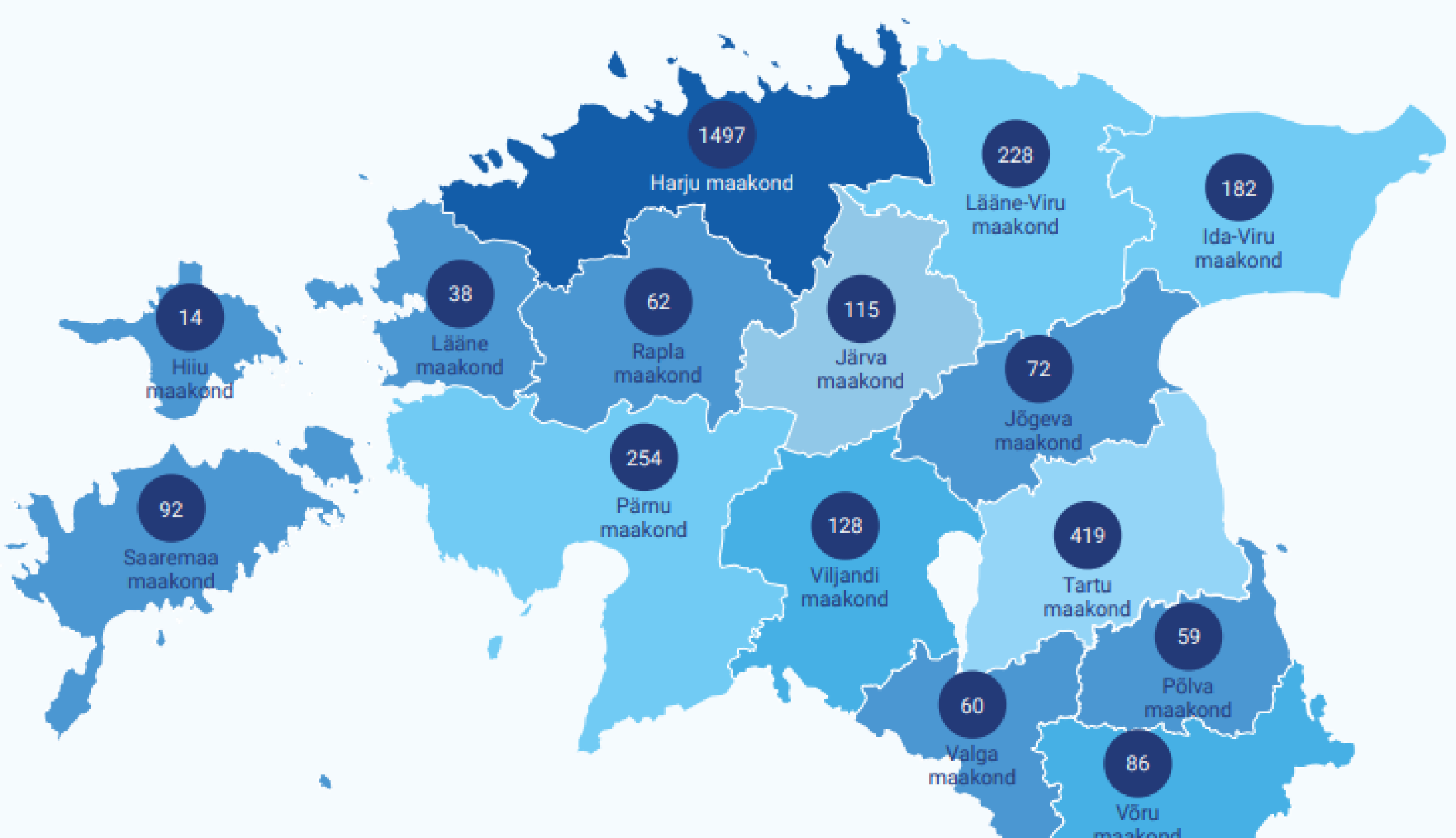
Töötajate puudumine

Teadmiste puudumine

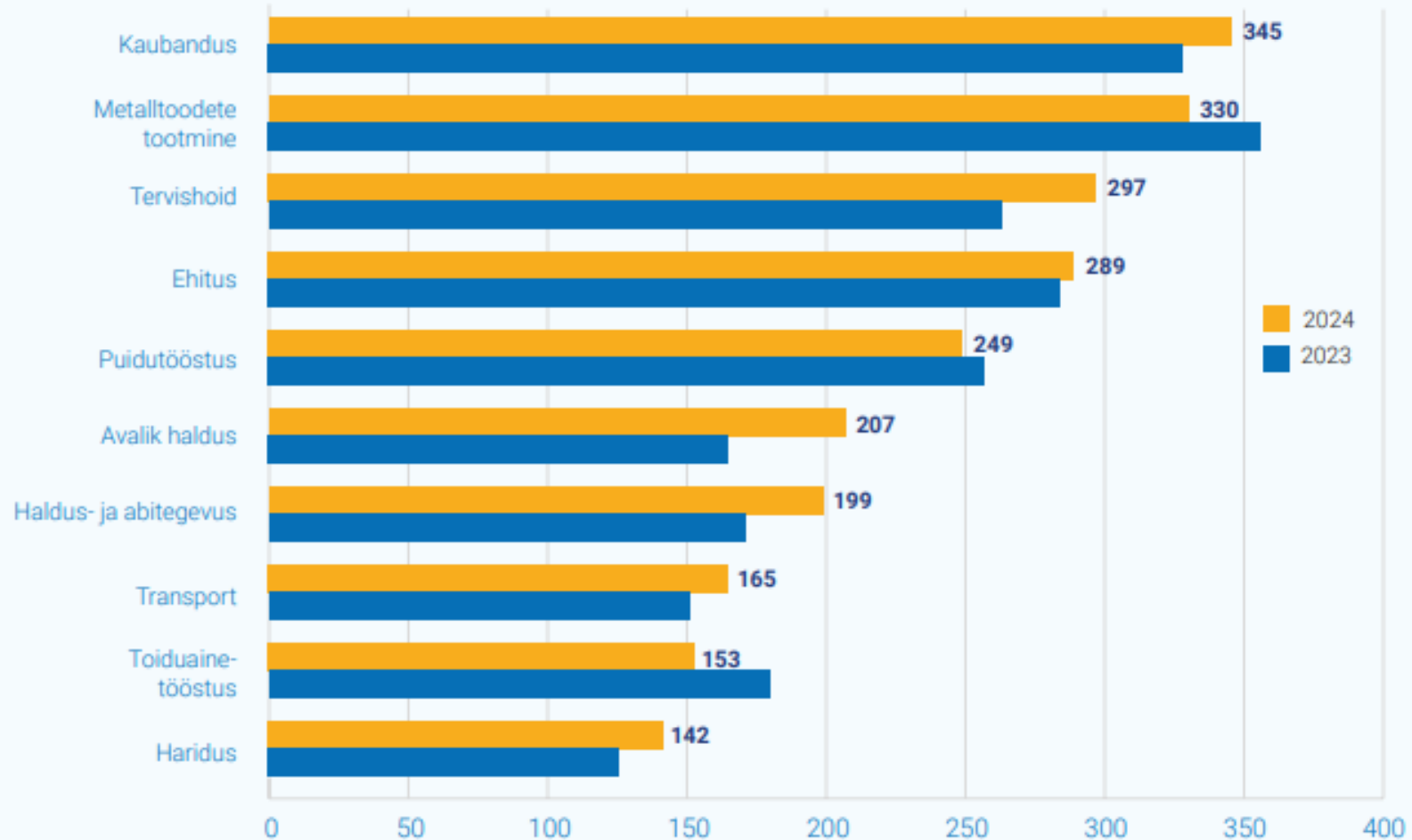
Ettevõtetele kasvupotentsiaali teadvustamine

Rohkemade klientideni jõudmine

Tõhusus läbi universaalse disaini

Suurima tööõnnetuste arvuga tegevusalad Eestis (2023–2024)

Töötajad jäetakse rahata: Töövaidluste arv kasvas ja nõuete summa ulatus 18,2 miljoni euroni

- Töövaidlusavaldusi laekus kokku 2411
- Töövaidluste arv kasvas aastaga 5% ehk 114 avalduse võrra
- Töövaidlusesse pöördus 249 tööandjat ja 2162 töötajat
- Nõuete kogusumma oli 18,2 miljon eurot

Ümbrikupalk ja aus konkurents?

Jätkub RAM esitlus

Strateegilised eesmärgid

Indikaator		OSAKAAL						SIHTTASE	
		2020	2021	2022	2023	2024	2025 (seisuga 29.04.2025)	2025	2035
Sotsiaalselt vastutustundlike hangete osakaal	arvust	0,1%	0,1%	0,1%	0,7%	2,0%	2,3%	5%	10%
	mahust	0,1%	0,2%	0,2%	0,5%	2,2%	2,2%	10%	20%

Allikas: Riigihangete register

NB! Statistikas ei kajastata minikonkurse, dünaamilise hankesüsteemiga seotud hankeid ja toetuse saaja oste.

Kallis Hankija, palun lisa õigema statistika saamiseks registrisse strateegiliste aspektide kasutamise kohta märke!

Kohustuslikud nõuded vs. täiendavad sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete poliitikaeesmärgid

Tööõiguse, tervishoiu ja tööohutuse ning toodete ja teenuste ligipääsetavuse kohustuslike nõuete täitmise tagamine

Täiendavate sotsiaalsete eesmärkide saavutamine

Kohustuslike nõuete täitmise tagamine

Riigihangete kasutamine mitmesuguste sotsiaalse väärtusega seotud eesmärkide saavutamiseks, näiteks:

- õigus tööle inimväärtetes tingimustes
- Ebasoodsas olukorras (nt üle 50 aastased, puudega, naised, pikaajaliselt töötud, teise emakeelega isikute tööhõivevõimalused)
- Juurdepääsetavus kõigile (nt eakad, lapsevankriga liiklejad)
- Sooline võrdõiguslikkus (sh võrdne tasu võrdväärse töö eest)
- Õiglane palk ja koolitusvõimalused
- Võitlus diskrimineerimise vastu (sugu, rass, vanus, seksuaalne sättumus, religioon, puue)

Lähenemisviis on erinev, kuigi kasutatavad vahendid on sarnased

Iga hankega ei saa maailma muuta

- Hankijate ressursid on piiratud ja kõiki sotsiaalseid probleeme kõigi toodete ja teenuste puhul ei ole võimalik korraga lahendada
- Kõigi toodete ja teenuste sotsiaalne mõju ja riskitase ei ole ühesugune
- Mõistlik on eelistada väiksemat toote- ja teenuserühma, kus sotsiaalselt vastutustundlikud riigihanked võivad avaldada suurimat mõju teie sotsiaalsetele eesmärkidele

Tööinspektsiooni aastaraamat 2024

- Viidi läbi **3163** järelevalvemenetlust
- Tuvastati üle **15 100** puuduse
- Menetleti **123** väärtetu, millest valdav osa lõppes rahatrahviga kogusummas **30 980** eurot
- Töövahend keelustati **229** korral
- Töö peatati **92** korral
- Registreeriti **2963** lähetatud töötaja töötamist Eestis
- Kontrolliti **1703** sõidukijuhti **94 491** tööpäeva ulatuses
- Viidi läbi **10** eri suunitlusega sihtkontrolli

Ehitajate elu on odavam kui ohutus? Tõsised rikkumised ehitusplatsidel

- Aasta jooksul kontrolliti **725** ehitusettevõtte töökeskkonda
- Ehituses juhtus **289** tööõnnetust
- Ainult **8%** kontrollitud ehitussektori ettevõtetest olid puudusteta
- Peamised probleemid: **isikukaitsevahendite mitte kandmine ning ohutusjuhendite puudused**

Ehitussektor on jätkuvalt üks kõige suurema tööõnnetuste riskiga valdkondi. Enim levinud murekoht ehitussektoris on **isikukaitsevahendite mitte kandmine**. Isikukaitsevahendite kasutamine on kohustuslik, kuid kontrollide käigus ilmneb, et neid ei kasutata või tehakse seda valesti. Lisaks isikukaitsevahenditele tuleks mõelda, kas oleks võimalik hoopis rakendada turvalisemaid ühiskaitsevahendeid, kaitsepiirdeid ja turvavõrke.

Olulisemad väärtemenetluste põhjused:

1. Liiklusseaduse rikkumised – sõitjate, veoseveo korral esines puudusi andmete säilitamisel ja esitamisel.
2. Ehitussektori rikkumised – eirati tööohutusnõudeid kõrgustes töötamisel, ei kantud kukkumisvastaseid isikukaitsevahendeid ega kiivreid.
3. Nõuetekohase töö- ja puhkeaja tagamata jätmine – töötajale peab jääma 24-tunnise ajavahemiku jooksul 11 tundi järjestikust puhkeajaga.

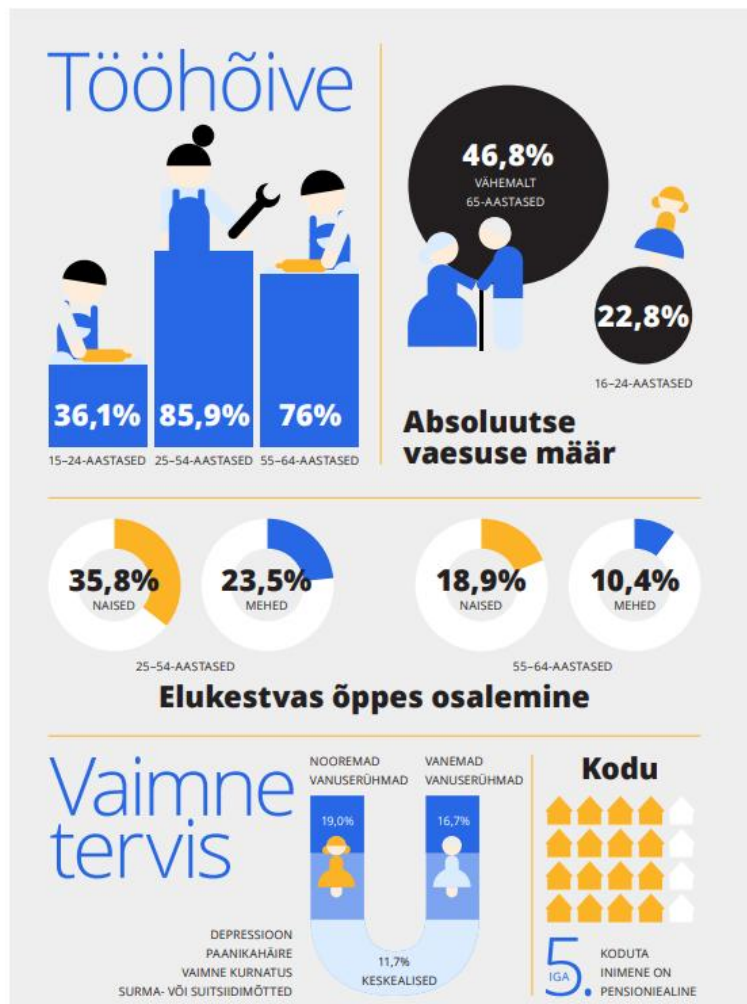
Näide A:

Oleme Ukraina kodanikud. Meid on ettevõttes tööl 17. Tööandja sunnib meid iga päev kaks tundi tasuta töötama. Lepingus on kirjas 8 tundi, töötame 10. Sularahas tasutakse vaid 8 tunni eest.

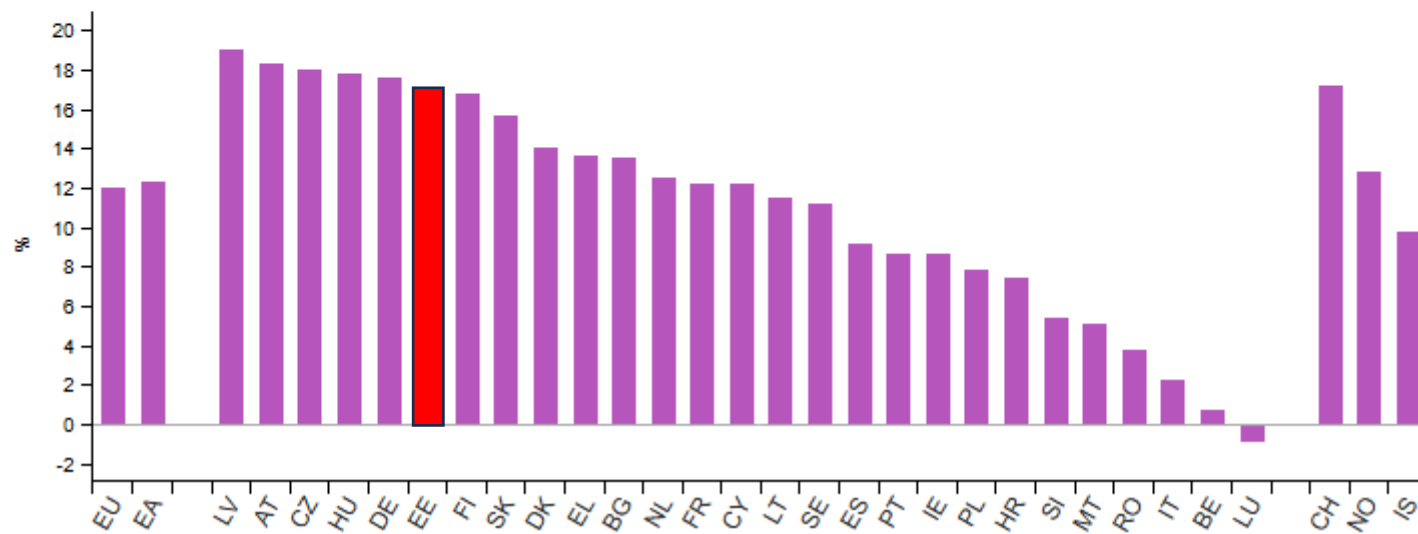
Näide C:

Mind vallandati töölt, kuna nõudsin oma raha. Töötasin kuu aega vähemalt 275 tundi, mõned kuud töötasin 320–330 tundi ning augustis isegi ilma puhkepäevadeta (400 tundi), aga keegi ei andnud mulle mingit hüvitist. Vastupidi – mind vallandati, kuna nõudsin oma õigusi.

Võrdõiguslikkus Eestis 2023

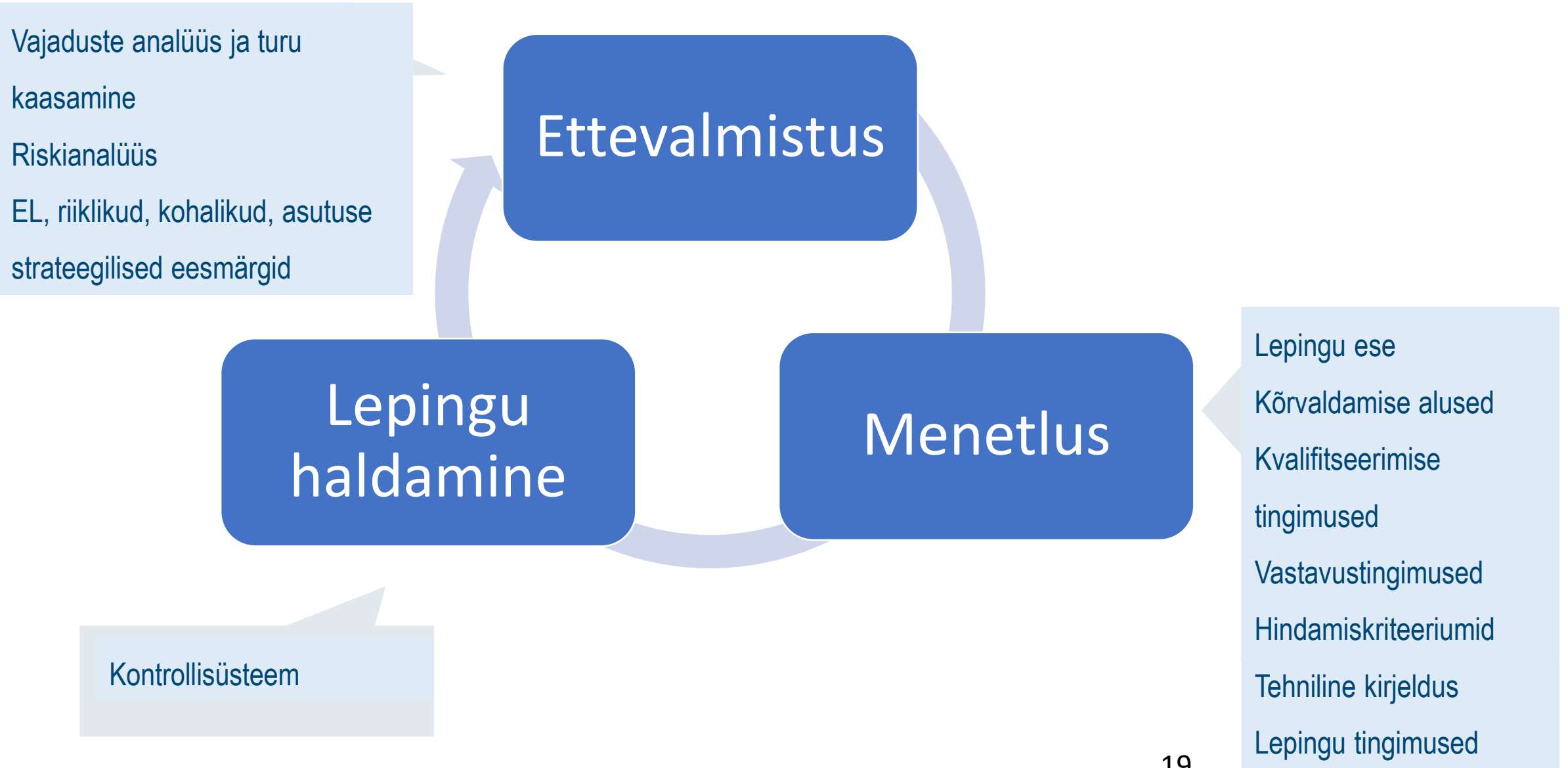

*The unadjusted gender pay gap, 2023
(difference between average gross hourly earnings of male and female employees as % of male gross earnings)*

Allikas: Eurostat

Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete etapid

Ettevalmistusetapp

- Koostage **oma strateegia ja mõõdetavad eesmärgid** (ELi, riigi ja kohalike, asutuse sotsiaalsete probleemide ja eesmärkide põhjal)
- Tehke **riskianalüüs** (millise toote, teenuse või ehitustööga millist mõju, millise hinnaga on mõistlik saavutada). Suurem oht sektorites nagu ehitus, puhastusteenused, tekstiil, kohv/tee, mööbel
- Mõelge läbi ka **meetmete võtmata jätmise kulud** (maine ohtu seadmine, õigusaktide nõuete rikkumine, saavutamata eesmärgid või sotsiaalprobleemidest avalikule sektorile tulenevad kaudsed kulud)
- **Suhelge ettevõtjatega**, tehke turu-uuring

Menetlusetapp: sotsiaalselt vastutustundlike riigihangetega seotud kõrvaldamisalused

> Kohustuslikud kõrvaldamise alused:

- > Süüdimõistev kohtuotsus (lapstööjõud või inimkaubandus)
- > Maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumisega seotud kohustuste rikkumine, mis on tuvastatud kohtu- või haldusotsusega

> Vabatahtlikud kõrvaldamise alused:

- > Muude tõenditega tuvastatud maksude või sotsiaalkindlustusmaksete tasumisega seotud kohustuste rikkumine
- > Kohaldatavate õigusaktide (keskkonna-, sotsiaal- ja tööõigus) rikkumine
- > Ametialaste käitumisreeglite raske rikkumine
- > Sõlmitud lepingute rasked rikkumised
- > Valeandmete esitamine

Täiendavad kaalutlused:

- alltöövõtjate suhtes kõrvaldamise aluste kontroll

Menetlusetapp – kvalifitseerimistingimused

> Kvalifitseerimistingimuste näiteid:

- > Lepingu sotsiaalküsimustega tegelemiseks vajalikud tehnilised vahendid, eriteadmised või spetsialistid
- > Varasemad lõpetatud lepingud sotsiaalselt vastutustundlike riigihangetega seotud teemades

Hinnata kvalifitseerimistingimuste proportsionaalsust

Menetlusetapp – tehniline kirjeldus

- Märgised ja standardid (nt õiglase kaubanduse märgised)
- Puuetega inimeste juurdepääsukriteeriumid tehnilises kirjelduses

Näiteks:

- > Puuetega inimeste juurdepääsuga transpordi täpsustamine
- > Nägemispuudega inimeste vajadustele kohandatud seadmed
- > Toidud, mis sisaldavad võimalusi kõigi toitumisvajaduste jaoks
- > Meetodid, mille eesmärk on vältida õnnetusi ehitusplatsil

Menetlusetapp - hindamiskriteeriumid

- > Rohkem punkte saavad pakkumused, mis pakuvad rohkem sotsiaalseid eeliseid, näiteks:
 - > Pikaajaliste töötute või ebasoodsas olukorras olevate isikute töölevõtmine
 - > Naiste ja meeste võrdõiguslikkuse edendamine tööl
 - > Suurendavad naiste osalemist tööturul
 - > Aidata paremini ühitada töötajate töö- ja eraelu

NB! Eriliigiliste isikuandmete töötlemine

Vt lisa [Kvalitatiivsed hindamise kriteeriumid – juhend hankijale](#)

Näide: Praktikakoha pakkumine töötutele või noortele

Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja pakub hankelepingu täitmiseks **tasustatud tööpraktikat** vähemalt ühele töötule tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses või noorele vanuses 18–26.

Pakkumus saab 1 punkti, kui pakkuja pakub hankelepingu täitmiseks tasuta tööpraktikat vähemalt ühele töötule tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses või noorele vanuses 18–26. Tasustatud praktikakoht tähendab, et isikule tagatakse hankelepingu täitmise ajal vähemalt 4 nädala pikkune tasustatud praktikaleping ning pakkuja avaldab informatsiooni praktikalepingutele kandideerimise kohta vähemalt kuu aega enne praktikalepingu sõlmimist veebis vähemalt ühes üleriigilise levikuga väljaandes. Lepingu täitmise ajal peab pakkuja esitama kvartaalselt aruande sõlmitud praktikalepingute kohta. Pakkuja esitab pakkumuses kinnituse, et ta pakub hankelepingu täitmiseks tasustatud tööpraktikat vähemalt ühele töötule tööturuteenuste ja -toetuste seaduse tähenduses või noorele vanuses 18–24.

Kriteeriumi seos lepingu esemega

Reguleerimise	Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete kriteeriumide näide
Haigla vormirõivaste tarnimine (eeldatav maksumus 300 000 eurot)	<ul style="list-style-type: none">• Kõrvaldamise alused eetiliste töötavade tagamiseks kogu tarneahelas• Pakkumuste hindamiskriteeriumid hõlmavad viidet kolmandate isikute märgistele, mis tõendavad eetilist tootmist• Lepingutingimused sisaldavad kohustusi, mis võimaldavad jälgida tarneahelat• Tehnilised kirjeldused nõuavad juurdepääsetavust ja puuetega inimeste kaasamist
Haavatavate noorte hooldusteenused (eeldatav maksumus 1 miljon eurot, sotsiaal- või eriteenus)	<ul style="list-style-type: none">• Esialgne turu-uuring, et otsustada, milline on kõige tõhusam viis teenuse osutamiseks• Konsulteerimine kasutajate ja ekspertidega, et teha kindlaks kasutajate vajadused, sealhulgas seoses juurdepääsetavusega• Lepingut võib reserveerida avalikke teenuseid osutavatele organisatsioonidele (sotsiaalteenuste reserveeritud lepingud)• Hindamiskriteeriumides keskendutakse kvaliteedile ja sotsiaalsele kaasatusele (nt puudeid hõlmavate omaduste ja juurdepääsetavuse elementide prioriseerimine)

Allikas: [Sotsiaalhangete juhend](#)

Puudub seos lepingu esemega

- ✘ Nõue, et pakkujatel peavad olema kolmandate isikute märgised/sertifikaadid kõigi nende toodete kohta (sealhulgas nende kohta, mida ei osteta) või et nad peavad värbama ebasoodsas olukorras olevaid töötajaid kogu oma tegevuse vältel (mitte ainult konkreetse lepingu puhul);
- ✘ Lisapunktide andmine pakkujatele, kes nõustuvad tegema heategevusliku annetuse või toetama projekti, mis ei ole seotud sõlmitava lepinguga;
- ✘ Nõue, et pakkujatel peab olema üldine sotsiaalse vastutuse poliitika, mitte konkreetsed nõuded selle kohta, kuidas nad lepingut täidavad.

Menetlusetapp – lepingu täitmise tingimused

Lepingu tingimused võivad sisaldada kohustust:

- > Palgata teatav osa puuetega töötajaid
- > Töötute värbamine või koolitusprogrammide loomine
- > Õpipoiste, praktikantide palkamine
- > Võrdõiguslikkuse edendamiseks kavandatud meetmete rakendamine
- > Rakendada tervishoiu- ja ohutusnõudeid
- > Miinimumpalga maksmise kohustus ja sotsiaalkindlustusnõuded

Näiteks:

- > Töövõtja vastutab käesoleva lepingu raames vähemalt X [pakkumuses märgitud arv] ebasoodsas olukorras oleva töötaja ühte või mitmesse kategooriasse kuuluva isiku värbamise, koolitamise ja töölevõtmise eest.
- > Töölepingu tingimused on täpsustatud lepingu lisas. Esitada tuleb igakuised aruanded, milles on täpsustatud ebasoodsas olukorras olevate töötajate arv, pakutud koolitus, töötatud tunnid ja palgakviitungid.

Lepingu täitmise etapp - järelevalve

Tarnijate dokumentide läbivaatamine:

- Kinnitused, et kohustuslikud aruanded on esitatud
- Tööga rahulolu uuringud

Kohapealsed auditid ja kontrollid:

- Tuleks arvesse võtta vaid hankeid, mille puhul on suur tööalase ärakasutamise oht
- Auditi läbiviimine
- Kontrolli võib läbi viia koos teiste järelevalveasutustega
- Lepingu lõpetamise alused, nt töötingimuste rikkumise korral
- Sanktsioonide lisamine lepingutingimustesse

Sotsiaalsete ettevõtete kaasamine

- Sotsiaalmajandusorganisatsioonid või sotsiaalsete ettevõtted võivad aidata luua tööhõivevõimalusi ja saavutada sotsiaalset kaasatust ning pakkuda lisanduvaid sotsiaalseid hüvesid.

Näiteks:

lepingute reserveerimine tööintegratsiooniga tegelevatele sotsiaalsetele ettevõtetele või ettevõtjatele, kelle töötajatest vähemalt 30 % on puuetega inimesed või ebasoodsas olukorras olevad töötajad.

- Lepingute jaotamine osadeks, mis võib olla sotsiaalmajanduse organisatsioonidele ja sotsiaalsetele ettevõtetele kättesaadavam.

Kasulikud lingid

- Euroopa Komisjon [Sotsiaalne ostmine – juhend sotsiaalsete kaalutluste arvessevõtmiseks riigihangetes \(2. väljaanne\)](#)
- Sotsiaalselt [vastutustundlike hangete tagamine – 71 hea tava juhtumit](#)
- [Sotsiaalselt vastutustundlik | Rahandusministeerium](#)
- [Kvalitatiivsed hindamiskriteeriumid – juhend hankijale. Rahandusministeeriumi tellimisel TGS Baltic \(2024\)](#)
- [Tööinspektsiooni aastaraamat 2024](#)
- [Võrdõiguslikkus Eestis 2023](#)
- OECD: [Soolise võrdõiguslikkuse edendamine riigihangete kaudu \(2021\)](#)
- OECD: [Vastutustundliku ettevõtluse integreerimine riigihangete tarneahelatesse – majanduslik kasu valitsustele \(2022\)](#)

RAHANDUSMINISTEERIUM

Aitäh!

riigihanked@fin.ee

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

RTK kogemus sotsiaalsete kriteeriumitega riigihangetes

Meelika Liiv-Tamsar
V riigihangete talituse juhataja

Sotsiaalsete kriteeriumite ABC

- Võivad olla nii vastavuse tingimused, hindamise kriteeriumid kui lepingutingimused
- Sekundaarne, ei pea olema kvalitatiivne hindamiskriteerium
- Peavad olema seotud hankelepingu esemega, mitte üldise ettevõtluspoliitikaga
- Kontrollitavus
- Diskrimineerimise keeld (piiravad tingimused)

Mis toetab sotsiaalsete kriteeriumite kasutamist?

- Väärtuste põhine maailmavaade. Riik tellijana mõjutab turgu. Heaolu arengukava 2023-2030: <https://www.sm.ee/heaolu-arengukava-2023-2030>

- Riigihankeõigus (sh muu Euroopa Liidu õigus) õigus ütleb „jah“

Mh on riigihangete direktiivis nimetatud: miinimumpalk, konkreetsed töötingimused, meeste ja naiste võrdse kohtlemise meetmed, meetmed naiste suuremaks osalemiseks tööturul ning töö- ja pereelu ühildamiseks, ILO konventsiooni tingimuste tagamine, keskkonnakaitse või loomade heaolu tagamine (2014/24/EL preambuli p 98)

- Euroopa Komisjon on koondanud häid praktikaid: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/3498035f-5137-11ea-aece-01aa75ed71a1>
- Rahandusministeeriumi poolt tellitud ja TSG Baltic poolt koostatud juhis: <https://www.fin.ee/riigihanked-riigiabi-osalused/riigihanked/kasulik-teave-oigusaktid#hankemenetlus>
- Laiad rakendamise võimalused- võivad olla nii vastavuse tingimused, hindamise kriteeriumid kui lepingutingimused

Mis takistab sotsiaalsete kriteeriumite kasutamist?

- Seotus hankelepingu esemega- keeruline määratleda
- Kontrollitavuse põhimõte- keeruline teostada
- Eriiigiliste isikuandmete kaitse- seab piirangud
- Asjade ostmisel *fair trade*, teenuste tellimisel hankija loovus

RTK praktika, sooline võrdõiguslikkus ja ligipääsetavus

- Soolise võrdõiguslikkuse osas peab pöörama tähelepanu, et hangitav lugemisvara pakuks huvi nii tüdrukutele kui ka poistele.
- Hangitava lugemisvara loomisel jälgivad nii pakkuja kui ka hankija soolise võrdõiguslikkuse, võrdse kohtlemise, ligipääsetavuse ja kestlikkuse põhimõtteid ja vajadusel planeerivad lisategevusi nende põhimõtetega paremini arvestamiseks.
- Erinevad viited tingimuses:
 - [Mis on sooline võrdõiguslikkus? | Kompetentsikeskus \(sm.ee\)](#)
 - [Mis on võrdne kohtlemine? | Kompetentsikeskus \(sm.ee\)](#)
 - [Mis on ligipääsetavus? | Kompetentsikeskus \(sm.ee\)](#)
- Pakkuja esitab lugemisvara loomise raamistiku ja põhimõtted kasutades etteantud vormi Lisa 2. Lugemisvara loomise raamistik ja põhimõtted on hinnatav tingimus, hinnatakse tervikut, sotsiaalsete väärtuste osakaalu eraldi ei hinnata.

RTK praktika, sooline võrdõiguslikkus ja ligipääsetavus

- Arenguprogrammi planeerimisel ja läbiviimisel järgitakse soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise põhimõtteid. Arenguprogrammi ajal kasutatud ja loodud õppematerjalide levitamisel jälgitakse nende vastavust vähemalt WCAG 2.1 standardi AA taseme nõuetele ja tagatakse ligipääsetavus inimestele nelja peamise erivajaduse (liikumis-, nägemis-, kuulmis- ja intellektipuue) lõikes.
- Erinevad viited tingimuses:
 - [Digiligipääsetavuse nõuded | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet \(ttja.ee\)](#) ja [WCAG 2.2 – kui palju see meid mõjutab? | Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet \(ttja.ee\)](#)
 - [Veebilehe ja mobiilirakenduse ligipääsetavuse nõuded ning ligipääsetavust kirjeldava teabe avaldamise kord – Riigi Teataja](#)
- Pakkujal tuleb esitada loovtöö. Loovtöö on hinnatav tingimus, hinnatakse tervikut, sotsiaalsete väärtuste osakaalu eraldi ei hinnata.

RTK praktika, sooline võrdõiguslikkus

- Pakkumus saab 5 punkti, kui pakkuja kohtleb mees- ja naissoost isikuid tõendatult võrdselt, makstes neile samaväärset tasu samaväärse töö eest, mida tehakse hankelepingu täitmise raames. Punkte ei anta, kui hankelepingu täitmisel osalevad vaid samast soost isikud. Pakkuja esitab pakkumuses dokumendi, milles on kirjeldatud tasustamise põhimõtteid, millest lähtutakse hankelepingu täitmise raames tehtud töö tasustamisel (nt määrab tunnihinna) ning millest nähtub, et mees- ja naissoost isikutele makstakse hankelepingu täitmise raames tehtava samaväärse töö eest samaväärset tasu.

RTK praktika, haavatavad sihtrühmad

- Kui pakkuja kaasab hankelepingu täitmiseks meeskonda (spetsialist) vähemalt ühe bioloogia/loodusteaduste eriala tudengi (kõrgharidusseaduse § 3 lg 1 p 2 ja 3), antakse pakkumusele 5 väärtuspunkti. Kui pakkuja tudengit ei kaasa, antakse pakkumusele 0 väärtuspunkti. Pakkuja esitab meeskonna andmed CV vormil.

RTK praktika, töö- ja pereelu ühildamine

- Juhul kui pakkuja soovib saada hindamisel väärtuspunkte sotsiaalse hindamiskriteeriumi eest, esitab ta pakkumuses kirjelduse, kuidas tagatakse hankelepingu täitmisel töötingimused töö- ja pereelu ühildamiseks. Hankija hindab pakkuja esitatud kirjeldust töö- ja pereelu ühildamise kohta vastavalt hindamismetoodikale.
- Kui pakkuja ei ole töö- ja pereelu ühildamise kirjeldust pakkumuses esitanud, siis pakkumusele selles kriteeriumis punkte ei omistata.
- ...

RTK praktika, töö- ja pereelu ühildamine

- ...
- Hankija hindab pakkuja esitatud kirjeldust töö- ja pereelu ühildamise kohta vastavalt alljärgnevale:
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab töö- ja pereelu ühildamist, hankija hinnangul on pakkuja lahendused põhjalikult läbi mõeldud, argumenteeritud ja loovad lisandväärtust hankelepingu täitmisel töö- ja pereelu ühildamisel – 5 p
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab töö- ja pereelu ühildamist, hankija hinnangul aitavad kirjeldatud meetmed tagada või parendada hankelepingu täitmisel osalevate töötajate olukorda töö- ja pereelu ühildamisel – 3 p
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab töö- ja pereelu ühildamist, kuid hankijas ei teki veendumust, et luuakse lisandväärtust võrreldes Eestis üldisemalt levinud töökorraldusega või kirjeldusest ei selgu seotus hankelepingu täitmisega – 1 p

RTK praktika, sotsiaalsed väärtused laiemalt

- Pakkujal on võimalus saada hindamisel lisapunkte (maksimaalselt 5 punkti) sotsiaalsete väärtuste edendamise hindamiskriteeriumi eest, kui ta esitab pakkumuses kirjelduse koos sisuliste näidetega, kuidas pakkuja kavandab või kuidas pakkuja väärtuspoliitika aitab käesoleva hankelepingu täitmisel edendada sotsiaalseid väärtusi nagu näiteks, kuid mitte ainult:
 - Tööhõivevõimaluste parendamine (sh noorte, vanemate inimeste ja pikaajaliste töötute, puuetega inimeste ning ebasoodsates oludes elavate inimrühmade kaasamine, töökohtade püsimine ja loomine piirkondades, kus võib olla majanduslik mahajäämus, soolise tasakaalu edendamine jne);
 - kvaliteetsete töötingimuste tagamine (töö- ja pereelu ühildamine, kaasava ning juurdepääsetava töökeskkonna loomine, mitmekesisuse arvestamine, palgavõrdsus, sotsiaalsete garantiide pakkumine jne)
- Sotsiaalsete väärtuste edendamine hankelepingu täitmisel, 5 punkti: Sotsiaalselt vastutustundlike riigihangete eesmärgiks on seada eeskujusid ja mõjutada turge panustama sotsiaalse heaolu loomisesse. Kui pakkuja ei ole sotsiaalsete väärtuste edendamise kirjeldust pakkumuses esitanud, siis pakkumusele selles kriteeriumis punkte ei omistata.
- ...

RTK praktika, sotsiaalsed väärtused laiemalt

- ...
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab sotsiaalsete väärtuste edendamist põhjalikult ja laialdaselt, hankija hinnangul on pakkuja lahendused põhjalikult läbi mõeldud, toodud on palju praktilisi näiteid hankelepingu eset arvestades. Lisaks olemasolevatele töötajatele vastutustundlikult töö tagamisele on pakkuja mõelnud ka ühiskonna sotsiaalse olukorra parendamisele, nt läbi tööhõive parendamise vms. Pakkuja on toonud välja ka uusi tegevusi, kuidas ta edendab sotsiaalset vastutustundlikkust nii töökeskonnas kui ka ühiskonnas, tegevused on argumenteeritud ja loovad lisandväärtust hankelepingu täitmisel sotsiaalsete väärtuste edendamisel võrreldes Eestis üldisemalt levinud praktikatega, milleks antud hankelepingu täitmise kontekstis on kell 9-17 kestev kontoritöö. – 5 p
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab sotsiaalsete väärtuste edendamist. Hankija hinnangul aitavad kirjeldatud meetmed tagada või parendada pakkujate töötajate olukorda nt töö- ja pereelu ühildamisel, kuid kirjeldusest ilmneb vähene seotus konkreetse hankelepingu täitmisega. – 3 p
- Pakkuja esitatud kirjeldus selgitab sotsiaalsete väärtuste edendamist üldsõnaliselt, kuid hankijas ei teki veendumust, et luuakse lisandväärtust võrreldes Eestis üldisemalt levinud praktikatega või kirjeldusest ei selgu seotus hankelepingu täitmisega. – 1 p

RTK praktika, töötingimused

- Tellijal on õigus nõuda leppetrahvi kuni 30% lepingu hinnast, kui tellijale saab teatavaks, et töövõtja on rikkunud lepingu täitmise käigus oluliselt või korduvalt kehtivaid tööõiguse alaseid nõudeid. Sellist rikkumist loetakse oluliseks lepingurikkumiseks.

RTK praktika, ligipääsetavus

- Teenuse osutamisel tuleb arvestada, et toimumiskohale oleks vajaduse korral ligipääsetavad ka piiratud liikumisvõimega inimestele. Pakkuja esitab ruumide aadressid.
- Pakkuja peab tagama, et vajadusel ja erikokkuleppel võimaldatakse erivahendid vaegkuulajatele ja -nägijatele. Pakkuja esitab kinnituse.
- Pakkuja peab koolitusruumide, õppetehnika ja õppevahendite puhul arvestama võrdõigusvoliniku büroo väljatöötatud ligipääsetavuse tingimustega ja keskkonnahoidlikke sündmuskorralduse nõudeid. Pakkuja peab esitama koolitusruumide asukohad, mis peavad vastama muuhulgas nimetatud tingimusele. Pakkuja esitab kinnituse, et õppetehnika vastab muuhulgas nimetatud tingimusele.
- Toitlustusteenus peab olema ligipääsetav liikumispuudega inimestele (nt ei ole kõrged pukklauad, kuhu ratastooliga ei ulatu).
- Õppevahenditel kasutatavad lahendused on kasutatavad nägemispuudega inimesele. Õppevahendite tekst ja illustratsioonid peavad olema eristatavad nähtavad nägemispuudega inimesele. Pakkuja esitab illustreeritud visuaalse kontseptsiooni ja tehnilise lahenduse kirjelduse.
- Seadmel peab olema ratastooli ramp, mille pikkus peab olema vähemalt 130 cm ja laius vähemalt 100 cm. Pakkuja esitab kinnituse.
- Seadmega peab olema võimalik töötada ka ratastoolis inimesel. Pakkuja esitab kinnituse.

Aitäh!

Tallinna Strateegiakeskuse kogemus

Mariliis Kannukene ja Kaja Kangur

278323 Mehitatud ja tehniline valveteenus [Riigihangete register 6.1.0](#)

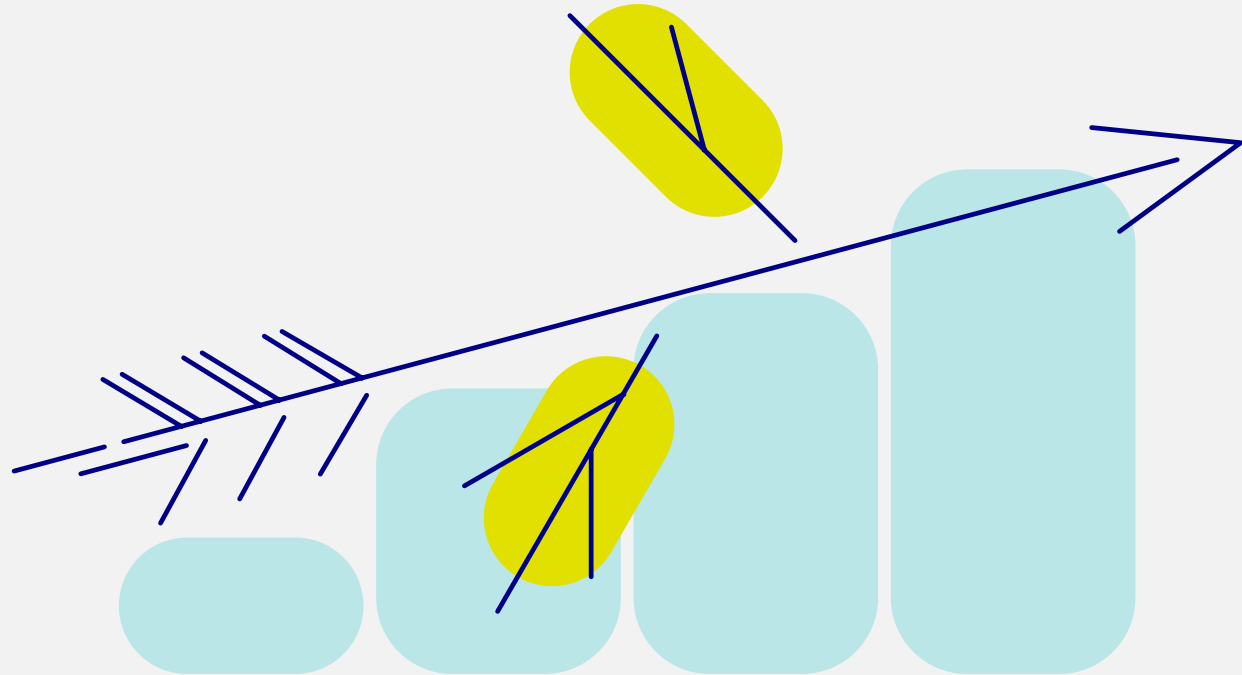
285109 Kontorimööbli ostmise [Riigihangete register 6.1.0](#)

282079 Cateringi teenuse tellimine [Riigihangete register 6.1.0](#)

EISi praktika – sotsiaalsed aspektid

Maris Pritson, hankeekspert
Ettevõtluse ja Innovatsiooni SA

09.05.2025

Kestlikkus hankeosakonnas

Hange on kestlik, kui selle läbiviimisel on kasutatud kas kvaliteedi hindamist, keskkonnahoidlikke aspekte, sotsiaalseid kaalutlusi ja/või innovatsiooni toetavaid aspekte.

- Igal aastal seame eesmärgiks kestlike hangete osakaalu %.
- Arvestame hankeid alates lihthanke piirmäärast (30 000 EUR), va minikonkurssid, kesksed hanked ja hankekord p 15 eriolukorrad, mis on vastaval aastal lepingusse jõudnud.
- Eesmärgid on seatud 2022. aastal ja vaadatakse üle 2025. aasta alguses.

Sihtasutuse ESG põhimõtted

Riigihangete strateegilised põhimõtted

Aasta	Eesmärk	Saavutatud tase
2023	41% (baastase)	50,7%
2024	55%	73%

Kuidas valime suuna ja kriteeriumid?

HO Hankeosakond Kodu Dokumendid Recycle bin Edit

+ Add new item

Edit Edit in grid view Undo Share Copy link Comment Delete Automate ...

1 selected Manage all

Hanke kestlikud tingimused

All Items + Add view

tingimuse kateg... millal koha... hanke etapp (...)

Sõnastus:

Tõendamine:

Kontroll

Kestlikkuse gr...

HNR

personali/töötajate koo
õiglasel töötingimusec
koristusteenus

teenus

vastavus, hindamine

Pakkuja kinnitab, et viib enne koristusteenuse osutamise algust teenust osutavale personalile läbi koolituse, mis hõlmab potentsiaalseid keskkonnamõjudeid, nagu puhastusaine õige lahjendamine ja doseerimine, reovee kõrvaldamine ja jäätmete liigiti kogumine.

RHR-i näidistingimus, kuid saaks lisada koolitusprogrammi lühikirjelduse. Vastavustingimustes JAH/EI küsimus + esitada koolitusprogrammi lühikirjeldus

Pärast koolituse läbiviimist esitab pakkuja tõendid koolituse toimumise kohta (kuupäev, koolitaja, osalejad teemad).

keskkonnahoidlik

sotsiaalselt vastutust

keelenõue

teenus

vastavus, hindamine

Keelenõuet (eelkõige õhtuse koristuse puhul) koristustöid teostavale ehk vahetult objektile viibivale isikule mitte lisada või lisada minimaalne vajalik (A1)

sotsiaalselt vastutust

HNR230435

IT-seadmete ringluse teenus

Viitenumber: 291573

Hindamiskriteerium: Teenuse osutamisel tagatakse, et osa äraantavatest seadmetest suunatakse Eestis asuvasse sotsiaalselt vastutustundlikesse programmidesse, haridusasutustesse või sarnastesse algatustesse, mis toetavad näiteks haridust ja tehnoloogia kättesaadavust ja kus seadmeid või nende osasid taaskasutatakse, pikendades sellega seadmete eluiga.

30 punkti – >40% taaskasutusse minevatest seadmetest suunatakse sotsiaalselt vastutustundlikesse programmidesse;

20 punkti – 20-39% taaskasutusse minevatest seadmetest suunatakse sotsiaalselt vastutustundlikesse programmidesse;

10 punkti – 5-19% taaskasutusse minevatest seadmetest suunatakse sotsiaalselt vastutustundlikesse programmidesse.

Tõlketeenus 2024-2025

Viitenumber: 270297

Nõuded meeskonnale: Pakkuja peab tagama, et teenuse osutamisel oleks meeskonnaliikmed vähemalt järgmistes rollides ja kompetentsidega:

...

Noorem tõlkija – lihttekstide tõlkimine sihtkeeltesse, kellel on:

sihtkeele valdamine vähemalt emakeelena või C1 tasemel;

noorem tõlkija kaasamise eesmärk on anda võimalus noortele kogemuse saamiseks ja soodustada tõlkevaldkonnas tegutsevate noorte osakaalu, et tagada jätkusuutlik ja kõrge tase valdkonnas.

Ettevõtete teadus- ja tootearenduse nõustamis- ja tugiteenused kosmosevaldkonnas

Viitenumber: 270297

Nõuded meeskonnale: Meeskonda peab kuuluma vähemalt 1 **nooremkonsultant**.

Nooremkonsultandi kaasamise eesmärk on anda võimalus noortele kogemuse saamiseks ja soodustada kosmose valdkonnas tegutsevate noorte osakaalu, et tagada jätkusuutlik ja kõrge tase valdkonnas.

Nooremkonsultant peab olema kaasatud regulaarselt kõigisse tegevustesse ja peale käesoleva teenuse lõppu suutma oma arenguprotsessi kosmosevaldkonnas iseseisvalt jätkata (nt magistritöö kaitsmine).

Intellektuaalomandi strateegia praktikum 2025

Viitenumber: 286944

Hindamiskriteerium: Pakkumus sisaldab lisaks RHADis nõutud tingimustele ka muid **keskkonnahoidlikke ja/või sotsiaalseid lahendusi**, mis vähendavad keskkonnale ja loodusele tekitatavaid negatiivseid mõjusid ja/või aitavad edendada hankelepingu täitmisel sotsiaalseid väärtusi. Tingimuse täitmisel omistatakse pakkumusele 10 punkti. Kui tingimus ei ole täidetud, punkte ei omistata.

Õppetund: ja/või kasutamist vältida

Õppetunnid

- vastutava isiku ehk sisuinimese kaasatus
- kontroll lepingu täitmise ajal
- hindamiskriteerium liiga lihtsasti täidetav
- ligipääsetavuse nõue = sotsiaalne aspekt ?

Takistused

- ajasurve
- vastutava isiku leige suhtumine
- nõuetele vastavate pakkujate arv
- andmekaitse

Soovitused

- Määrata valdkonnad, kus sotsiaalne mõju on kõige suurem, et seal neid tingimusi kasutada.
- Hindamises kasutada kriteeriume, mis loovad lisaväärtust.
- Iga kord vastutavate isikutega sotsiaalsete aspektide lisamine läbi arutada, isegi kui hankesse need ei jõua.

Aitäh!

